

Täysistunto

Perjantai 27.3.2026 klo 13.00—13.28

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 188/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.19 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies, hyvät kollegat ja yleisö täällä paikan päällä ja nettien ääressä! Meidän on syytä olla ylpeitä siitä, että Suomi on yksi maailman vahvimista oikeusvaltioista. Samalla tuota ylpeydenaihetta kuitenkin varjostavat tummat pilvet, nimittäin oikeudenkäyntien pitkä kesto. Vaikka olemme saaneet käsittelyaikoja lyhennettyä oikeuslaitoksen lisäresursoinnin myötä, eivät kasvavat lisätarpeet auta meitä tässä taloudellisessa tilanteessa. Tällä esityksellä pureudutaan siihen, miten voimme yhä sujuvoittaa oikeusprosesseja. Nyt lakivaliokunta on käsitellyt esityksen huolellisesti ja tehnyt siihen tärkeitä muutoksia. Esityksen ydin on kuitenkin sama: rikosketjun on toimittava luotettavasti ja oikea-aikaisesti.

Arvoisa puhemies! Tämän uudistuksen tarkoituksena on lyhentää käsittelyaikoja, poistaa turhaa työtä ja tehdä järjestelmästä tehokkaampi. Se ei yritä keksiä pyörää uudestaan, vaan tavoitteena on vapauttaa viranomaisten aikaa ja vahvistaa yhteiskunnan sisäistä turvallisuutta. Esitutkinnasta poistetaan raskaiksi ja usein tarpeettomiksi koettuja työvaiheita. Jatkossa asianomistajan vahingonkorvausvaatimuksen selvittämisestä ja ajamisesta voitaisiin päättää jo esitutkinnassa, ja samaa rikosta koskevat rikosilmoitukset voidaan liittää yhteen. Tämä vähentää tarpeetonta työtä ja selkeyttää tilannekuvaa massarikoksissa, kuten laajoissa tietoverkkorikoksissa. Tärkeintä uudistuksessa on kuitenkin se, että sillä vahvistetaan poliisin ja syyttäjän välistä yhteistyötä. Yhteistyön tavoitteena on varmistaa, että esitutkinta valmistuu kerralla riittävän laadukkaaksi eikä asiaa tarvitse palauttaa jälkikäteen lisäselvityksiä varten. Tämä vähentää viivytyksiä ja parantaa prosessin ennakoitavuutta. Samalla tuomioistuinkäsittelyjä vahvistetaan siten, että vastaajan poissaolo ei enää estä asian ratkaisemista. Tämä on erityisen tärkeää juuri rikoksen uhrin näkökulmasta, sillä käsittelyjen toistuva peruuntuminen lisää kohtuuttomasti epävarmuutta ja viivästyttää oikeusprosessia. Nämä edellä kuvatut muutokset ovat vain yksittäisiä esimerkkejä tästä oivalisesta kokonaisuudesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2026 vp

Arvoisa puhemies! Nämä muutokset eivät ole irrallisia teknisiä tarkennuksia, vaan ne muodostavat saumattoman kokonaisuuden. Sen tavoitteena on nopeuttaa prosessia jo esitutkinnasta aina tuomioon saakka. Nopea ja laadukas rikosketju lisää kansalaisten luottamusta oikeusjärjestelmään. Se antaa rikoksen uhrille vastauksen oikea-aikaisesti ja varmistaa, että rikosoikeudellinen vastuu toteutuu. Tämä esitys on merkittävä askel kohti tehokkaampaa ja oikeudenmukaisempaa rikosketjua. Se vahvistaa viranomaisten toimintakykyä ja siten koko yhteiskunnan turvallisuutta. Mikä tärkeintä, se antaa viranomaisillemme mahdollisuuden keskittyä siihen, mikä on ydintehtävä: vaarallisen rikollisuuden torjumiin ja suomalaisten turvalliseen arkeen. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

13.23 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä puututaan siihen olennaiseen kysymykseen, kun oikeuskäsittely ja tämä rikosprosessi kestävät ja käsittelet myös maksavat. Molempia tässä yritetään saada nopeutettua ja kustannuksia alennettua.

Aikaisemman käsittelyn yhteydessä, tuolla toisessa yhteydessä, käytiin läpi vuosikymmenten aikana kaksi- ja puolinkertaistuneet oikeusavun hinnat, ja se on iso asia. Tässä on oikeusturvasta kysymys ja asioiden sujuvoittamisesta. Rikoskäsittelyn etenemistä edesautetaan sillä, että tehdään etupainotteisesti näitä asioita syyttäjän kanssa, ja siinä mielessä tämä tehostaa hallintoa.

Täällä hallintovaliokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota siihen, että vaikka nämä ehdotukset ovat yksittäisinä melko pieniä, niin niiden kuitenkin arvioidaan sujuvoittavan rikosprosessia merkittävästi, mikä on tässä tärkeä huomio. Sitten täällä lisätään menettelytapoja, joilla voidaan tehdä kirjallisesti ratkaisuja, ja se auttaa sitten myöskin näitten osalta.

Eli kaiken kaikkiaan tässä kokonaisuudessa ollaan siinä osassa hallintoa ja oikeuden toteuttamista, että me pystytään tekemään enemmän nopeammin ja sitten me saadaan tehokkaammaksi tämä oikeusturva myöskin tältä osin. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pian alkavan suuren valiokunnan kokouksen vuoksi joudumme kohtapuoliin lopettamaan tämän täysistunnon. Jos edustaja Eerolan aikomus on puhua lyhyemmin omalta paikaltaan, niin se on vielä mahdollista. [Juhon Eerola nyökkää — Ben Zyskowitz: Sama täällä!] — Olkaa hyvä.

13.25 **Juhon Eerola ps:** Arvoisa herra puhemies! Tosiaan hyvin lyhyesti puhun omalta paikaltani. — Itse asiassa muutama päivä sitten ensimmäisessä käsittelyssä tämän asian tarkemmin esittelin, ja aikomuksenani oli vain muutamalla sanalla alleviivata niitä tärkeitä kohtia, mitä tämä esitys tuo tullessaan, mutta koska esimerkiksi edustaja Lyly ja edustaja Hänninen tuossa jo aiemmin ne painokkaasti kertoivat, niin jätän oman puheenvuoroni tähän ja annan tilaa edustaja Zyskowitzille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja samoin edellytyksin edustaja Zyskowitz, olkaa hyvä.

13.26 **Ben Zyskowitz kok:** Arvoisa herra puhemies! Edustajat Hänninen ja Lyly todellakin erinomaisesti esittelivät sen, mistä tässä asiassa on kyse.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2026 vp

Kyse on siis oikeusprosessien sujuvoittamisesta ja nopeuttamisesta. Suomen oikeusvaltiollisen olemuksen, joka on hyvässä kunnossa sinänsä, suurin ongelma on se, että prosessit kestävät liian pitkään. Nyt tähän puututaan — erinomainen asia.

Joka vaalikausi täällä vaaditaan lisää voimavaroja tuomioistuinlaitokselle. Sekin on oikein ja ymmärrettävää. Mutta nyt vihdoinkin nykyisen hallituksen aikana tehdään tarvittavia muutoksia myös itse oikeusprosessien sujuvoittamiseksi sen lisäksi, että annetaan lisää rahaa oikeuslaitokselle.

Eikä tässä vielä kaikki — tarkoitan tätä esitystä. Nimittäin tässä lakivaliokunnan mietinnön sivulla 3 lausutaan seuraavaa: ”Nyt käsiteltävä hallituksen esitys on vain yksi osa rikosprosessin sujuvoittamiseen tähtäävistä kuluvaan vaalikauden toimenpiteistä. Muita ovat esimerkiksi sakkomenettelyn käyttöalan laajentamiseen liittyvä hanke sekä syyteneuvottelun käyttöalan laajentaminen.”

Nämä ovat erinomaisia uudistuksia, ja olen tosi tyytyväinen, että näitä nyt viedään eteenpäin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 188/2025 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.